

Vlaanderen
is erfgoed

Archeologie als risico?

Een eeuwenoude materie vanuit een
nieuw perspectief

Sam De Decker

Agentschap Onroerend Erfgoed, Brugge

Inhoud

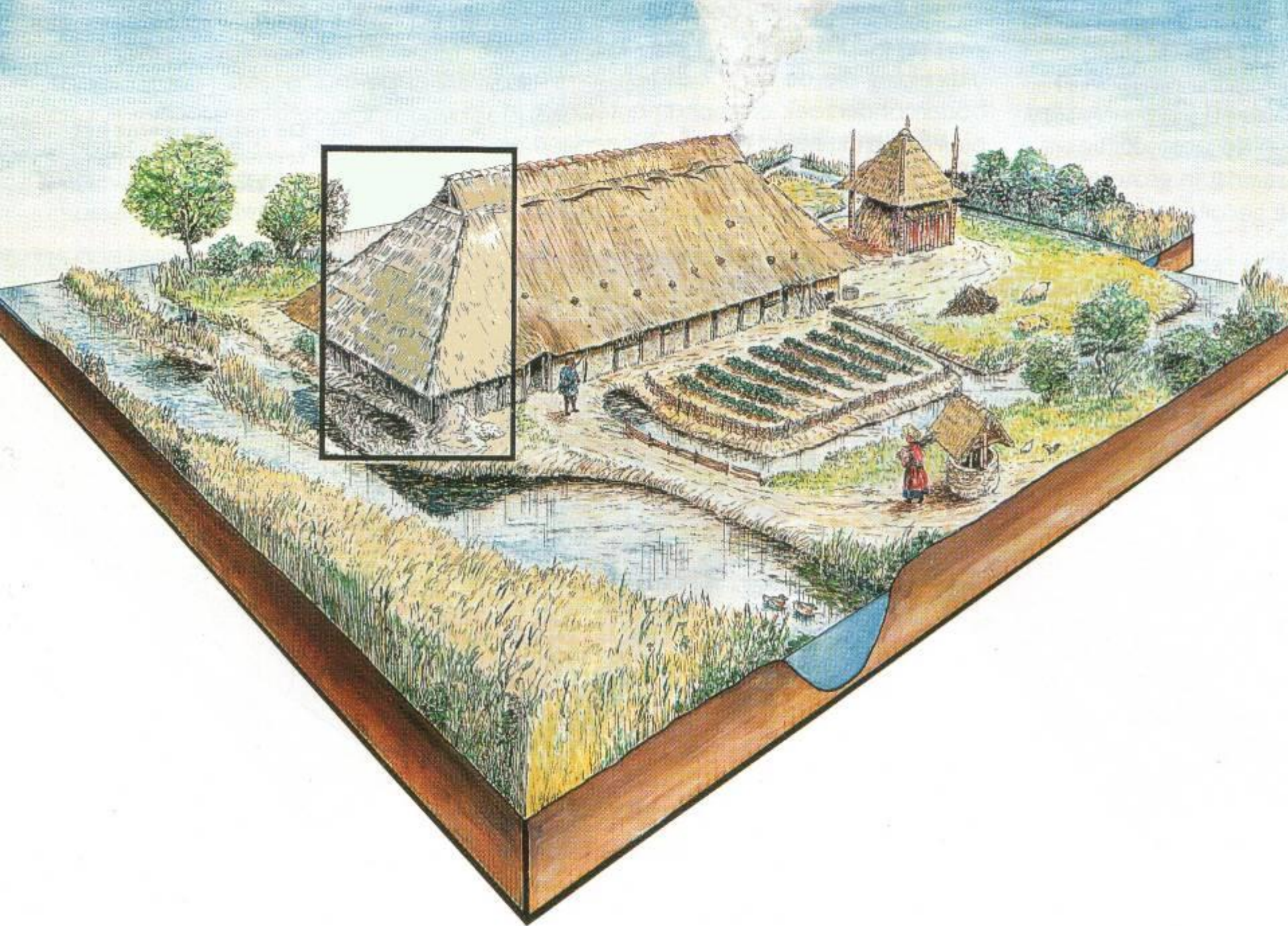
1. Wat is archeologie ook weer?
2. Methoden en technieken
3. Een nieuwe regelgeving: het Onroerenderfgoeddecreet

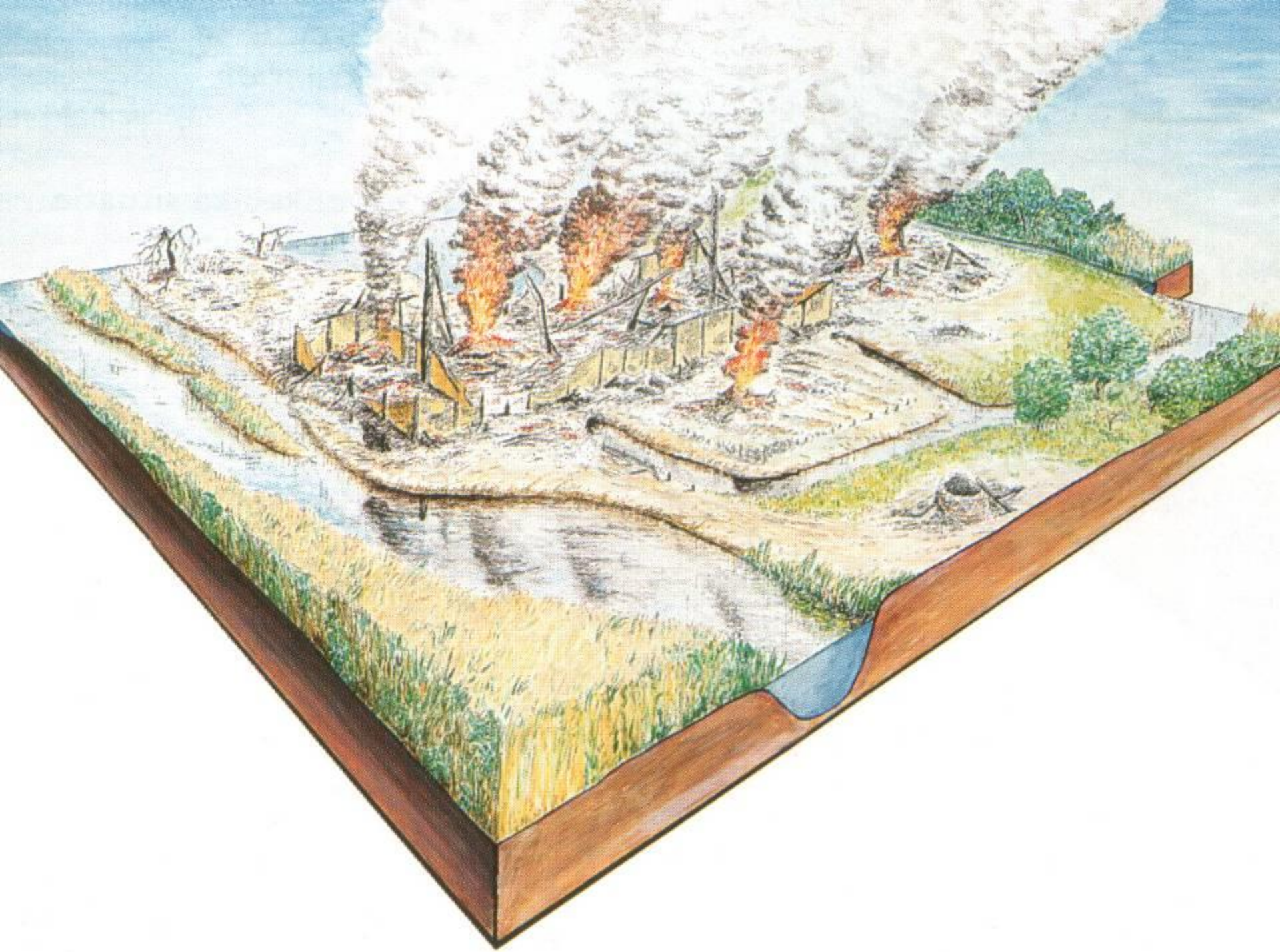
1. Wat is archeologie ook weer?

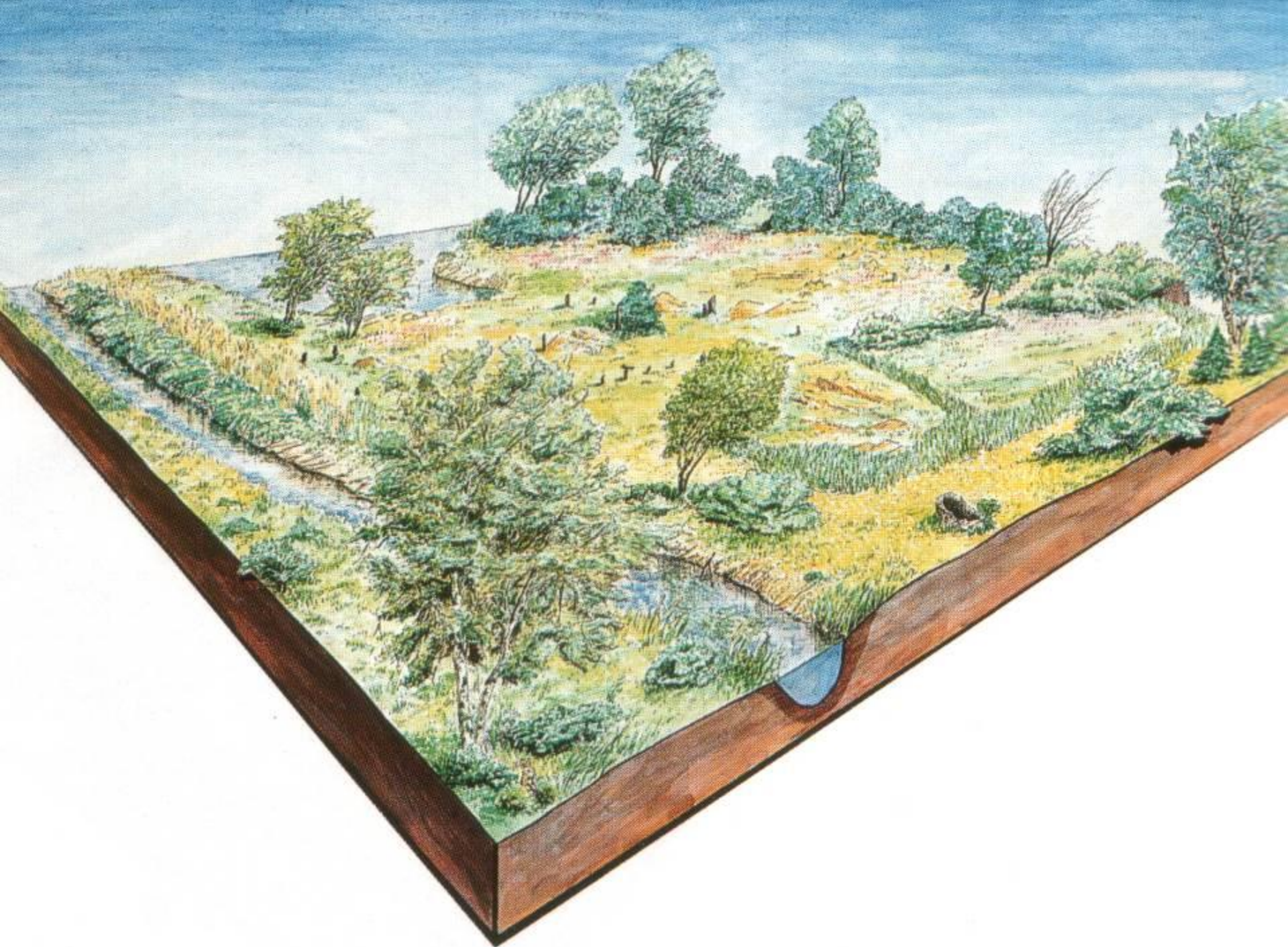
Archeologie: het bestuderen van overblijfselen en voorwerpen of een ander spoor van menselijk bestaan in het verleden, alsook de bestaansomgeving van de mens, waarvan het behoud en de bestudering bijdragen tot het reconstrueren van de bestaansgeschiedenis van de mensheid en haar relatie tot de natuurlijke omgeving en ten aanzien waarvan opgravingen, ontdekkingen en andere methoden van onderzoek betreffende de mensheid en haar omgeving betekenisvolle bronnen van informatie zijn;

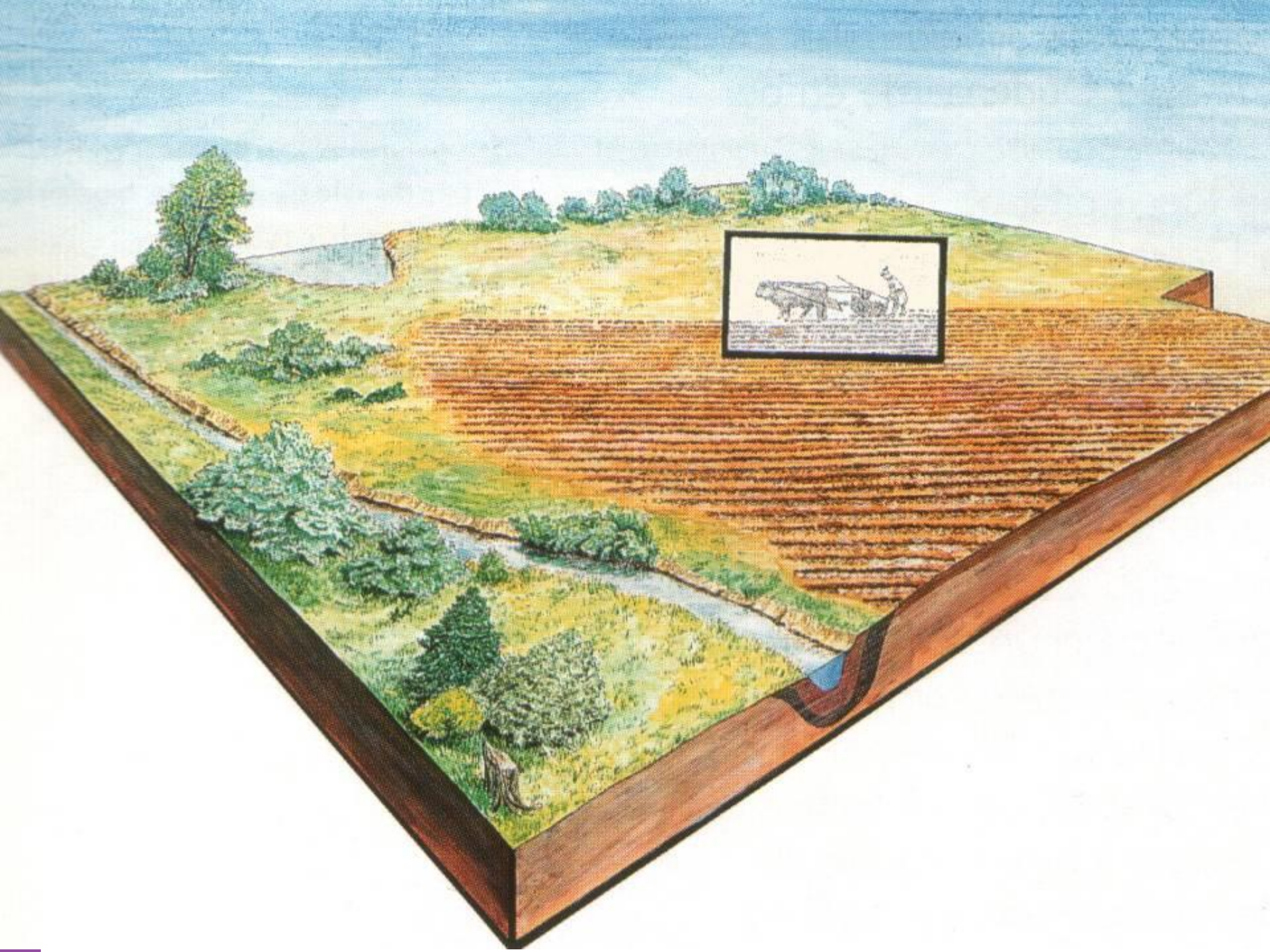
(Code Goede Praktijk)

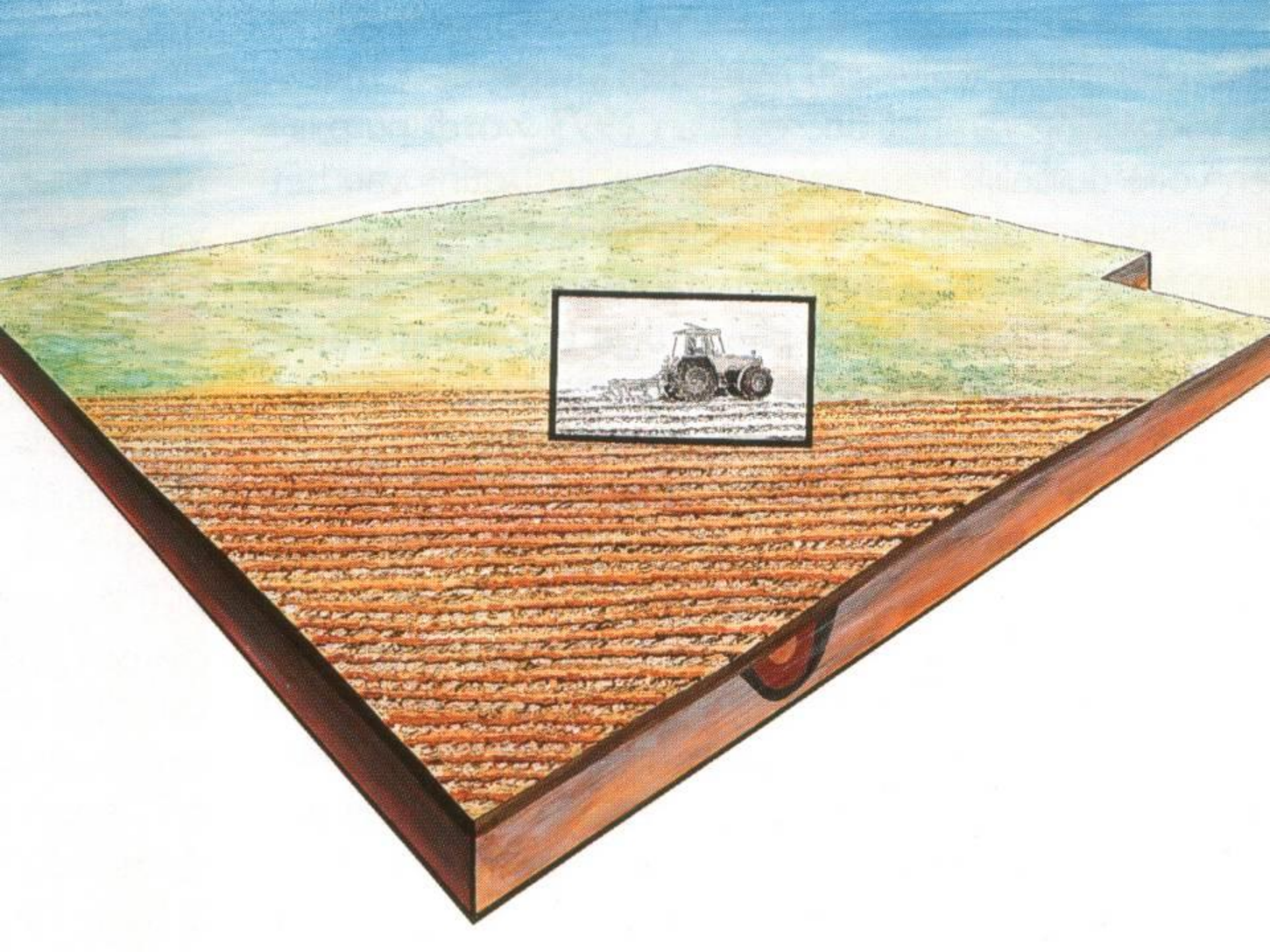
Algemeen principe: bij archeologie staan de kennis en documentatie centraal, het visuele aspect is van secundair belang.

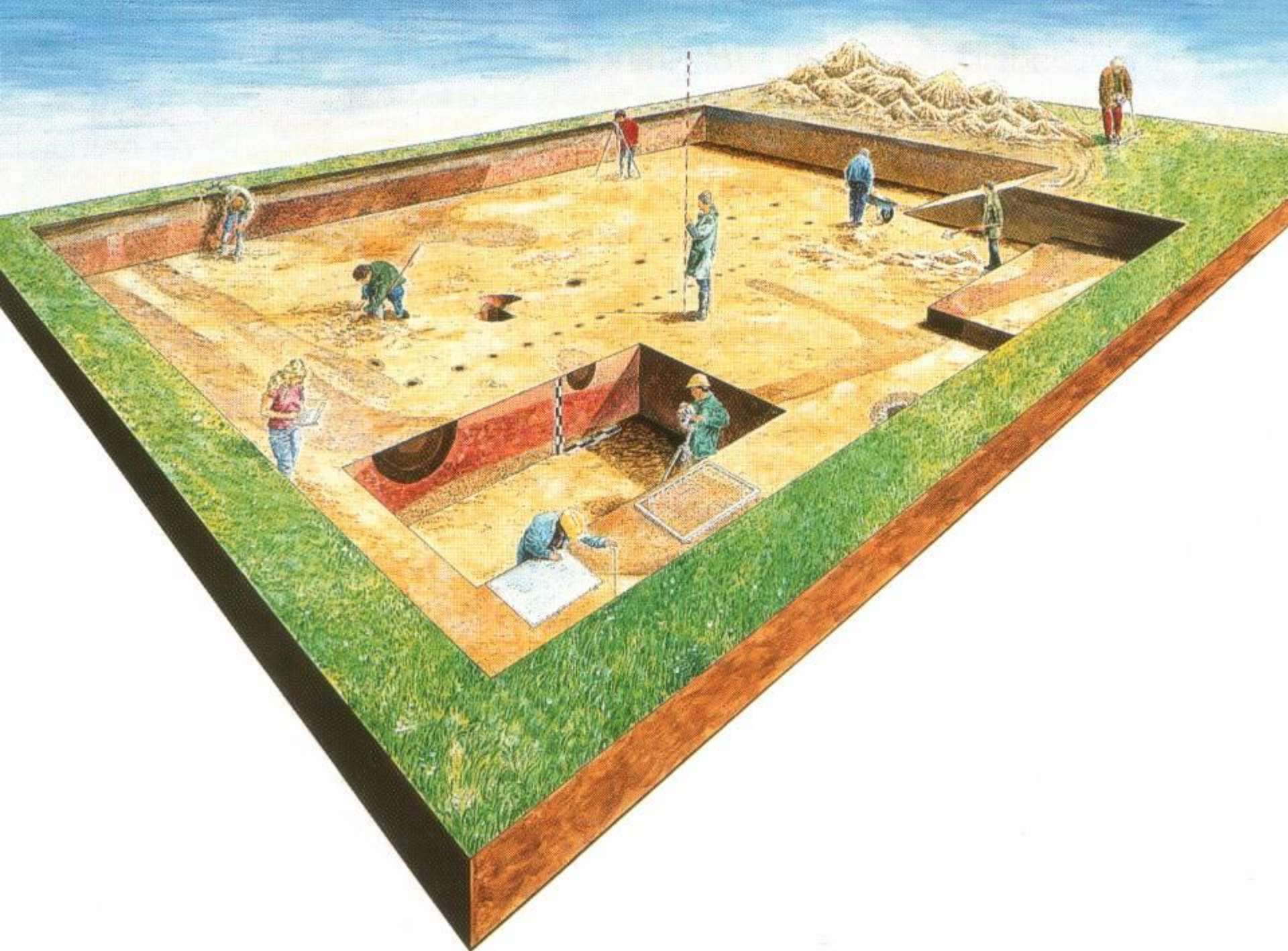

Enkele premisses:

1. Ijsbergprincipe: 90% is onbekend
2. Onbekend maakt onbemind
3. Onbemind maakt kwetsbaar
4. Een archeoloog wil niet opgraven

2. Methoden en technieken

- 2.1 Archeologische prospectie
- 2.2 Archeologische opgraving
- 2.3 Verwerking en rapportage

2.1 Archeologische prospectie:

Doel 1: zicht krijgen op aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

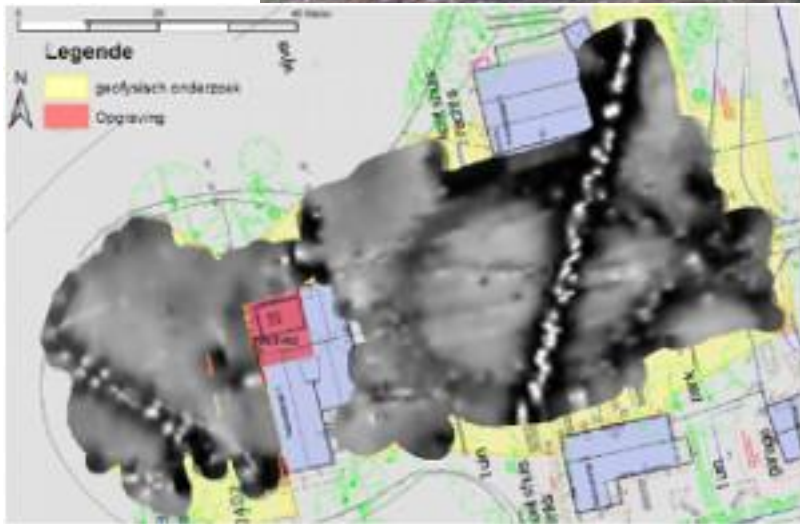
Doel 2: aanwezig archeologisch erfgoed waarderen

Doel 3: een eventueel vervolgonderzoek ramen

Verschillende methoden kunnen aangewend worden, de keuze van de aangewezen methode verschilt van project tot project

'90 7 31

2.2 Archeologische opgraving:

Doel: alle aanwezig en waardevol archeologisch erfgoed documenteren en op die manier de informatiewaarde voor vernieling te behoeden.

Bij een opgraving wordt de archeologische site fysiek vernield, maar blijft de informatiewaarde behouden.

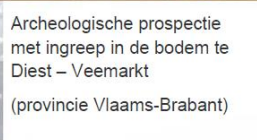

2.3 Verwerking en rapportage:

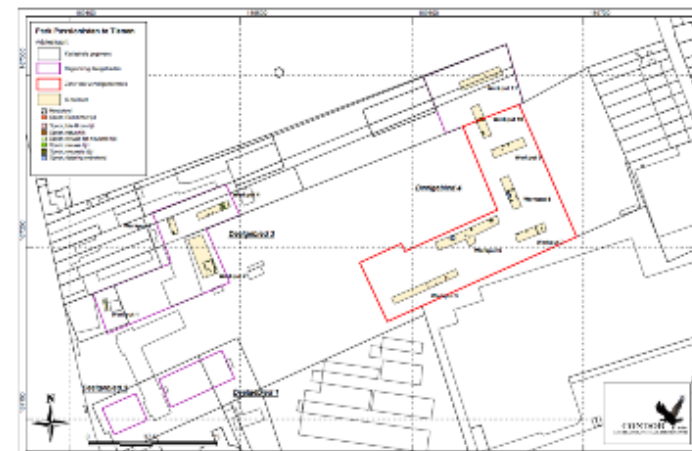
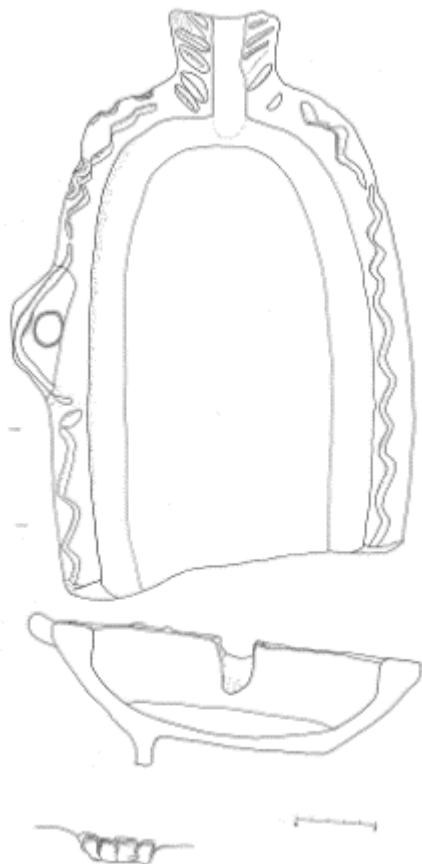
Doel: opmaak van een rapport met daarin een beschrijving van de site én het aanreiken van sleutels voor verder onderzoek.

Dit omvat o.m. verwerking van plannen, bestudering van archeologisch materiaal, een aantal natuurwetenschappelijke analyses en eventuele conservering.

Resultaat: rapport en een archeologisch archief.

Archeologische prospectie met ingreep in de bodem te Diest – Veemarkt (provincie Vlaams-Brabant)

3. Een nieuwe regelgeving: het Onroerenderfgoeddecreet

Tot 1 juni 2016:

archeologiedecreet van 30/06/1993

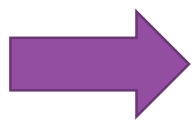
Vanaf 1 juni 2016:

onroerenderfgoeddecreet van 12/7/2013

Archeologie onder het archeologiedecreet van 1993:

1 - Opgesteld in 1993, toen opgraven nog uitsluitend was voorbehouden voor overheden en vrijwilligers

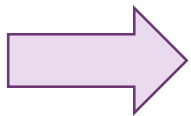
2 - Het “veroorzakersprincipe” werd toegepast via de voorwaarden aan de stedenbouwkundige vergunning, maar wankele juridische basis

Archeologiedecreet niet meer afgestemd op hedendaagse archeologie

Archeologie onder het onroerendergoeddecreet:

- Duidelijke definiëring van actoren en nieuwe rolverdeling: de rol van de overheid verandert
- Archeologisch onderzoek in het kader van bouw- en verkavelingsdossiers sterk uitgewerkt
- Focus op duurzaamheid: behoud in situ, rapportage, deponering

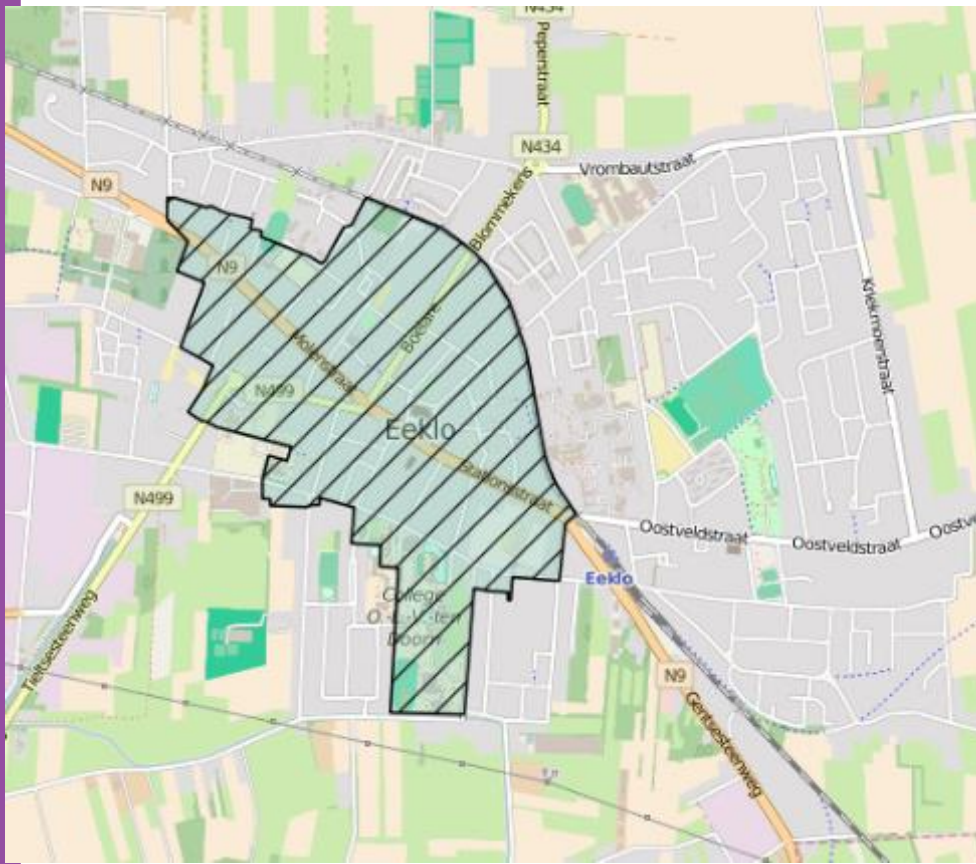
Implementatie van de Europese
Conventie van Malta

Archeologie in bouw- en verkavelingsdossiers (OEdecreet):

Vlaanderen is opgedeeld in verschillende zones:

1. Beschermdde archeologische sites
2. Archeologische zones
3. Zones waarvoor geen data beschikbaar zijn (90% van Vlaanderen)
4. Zones waar geen archeologisch erfgoed te verwachten is

<https://geo.onroenderfgoed.be>

Eeklo: archeologische zone

Middelburg: beschermde archeologische site

Kluzen: zone waar geen archeologie te verwachten is

Archeologie in bouw- en verkavelingsdossiers (OEdecreet):

Zonering vormt de basis voor drempels. Van zodra een bouwproject een drempel overschrijdt, moet een archeologienota worden toegevoegd aan de bouwaanvraag.

1. In **beschermde sites**: elke bouwaanvraag met ingreep in de bodem moet een archeologienota bevatten

2. In **archeologische zones**:

- bodemingreep $> 100\text{m}^2$
- én de totale oppervlakte van de percelen $> 300\text{m}^2$

3. In **zones zonder data**

In woon- en recreatiegebied:

- bodemingreep $> 1.000\text{m}^2$
- én de totale oppervlakte van de percelen $> 3000\text{m}^2$

In alle andere bestemmingen, voor zover privaatrechterlijk persoon:

- bodemingreep $> 5.000\text{m}^2$

Archeologie in bouw- en verkavelingsdossiers (OEdecreet)

de Archeologienota:

- wordt opgesteld door een erkend archeoloog
- wordt toegevoegd aan de bouw- of verkavelingsaanvraag
- moet aantonen dat er geen archeologisch erfgoed bedreigd wordt of dat voldoende maatregelen voorzien zijn om ongedocumenteerde vernieling te vermijden
- omvat minstens een bureauonderzoek, maar indien nodig ook een verslag van vooronderzoek met ingreep in de bodem
- eventuele aanbevelingen inzake opgraven of in situ behoud moeten als voorwaarde in de vergunning worden opgenomen

Archeologie buiten bouw- en verkavelingsdossiers (OEdecreet):

Als een bouwdossier onder de drempel valt, kan geen archeologisch onderzoek worden opgelegd. Maar: wel geldt altijd de **vondstmeldingsplicht!**

Er is steeds een mogelijkheid voor archeologisch onderzoek vanuit wetenschappelijke vraagstelling, in geval men een onderzoek wenst uit te voeren dat niet direct aan een bouwdossier is gekoppeld

Waar zitten de risico's?

1. Risico op vertraging en onvoorziene facturen bij onverwachte vondsten
2. Veiligheidsrisico's voor de archeologen bij uitvoering van het onderzoek
3. Veiligheidsrisico voor de omgeving bij "speciale" vondsten en sites
(munitie, verontreiniging)

 Vlaanderen
is erfgoed

**Archeologieregelgeving voor
bouwheren, verkavelaars en
ontwikkelaars**

Agentschap
Onroerend
Erfgoed onroerenderfgoed.be

 Vlaanderen
is erfgoed

**Archeologieregelgeving
voor vergunningverleners**

Agentschap
Onroerend
Erfgoed onroerenderfgoed.be

 Vlaanderen
is erfgoed

**METAALDETECTIE
IN VLAANDEREN**

Agentschap
Onroerend
Erfgoed onroerenderfgoed.be

<https://www.onroerenderfgoed.be/nl/diensten/publicaties/>

Vlaanderen
is erfgoed

**Agentschap
Onroerend
Erfgoed**

www.onroenderfgoed.be

antwerpen@onroenderfgoed.be

limburg@onroenderfgoed.be

oost-vlaanderen@onroenderfgoed.be

vlaams-brabant@onroenderfgoed.be

west-vlaanderen@onroenderfgoed.be

Vlaanderen
is erfgoed

Agentschap
Onroerend
Erfgoed